

การบัญชีห้างหุ้นส่วน

(Accounting for Partnership)

บันทึก ศรีสุวรรณ

120.-

การบัญชีห้างหุ้นส่วน (Accounting for Partnership)

กลุ่มอาชีพการเงินและบัญชี

ISBN 978-616-495-353-6

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2569

จำนวนที่พิมพ์ 3,000 เล่ม

เรียบเรียงโดย
นันท์ ศรีสุวรรณ

แถมฟรี e-book
แต่ละบทเรียน
ในรูปแบบ QR Code

จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย โดย...

บริษัท วังอักษร จำกัด

69/3 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทร. 0-2472-3293-4 Mobile 08-8585-1521

e-mail : wangaksorn9@gmail.com

Facebook : สำนักพิมพ์ วังอักษร

www.wangaksorn.com

Line ID : wangaksorn

บริษัท วังอักษร จำกัด ขอสงวนลิขสิทธิ์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์เพิ่มเติม พ.ศ. 2565

ห้ามมิให้ทำการคัดลอก ดัดแปลง แก้ไขเนื้อหา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่ารูปแบบใด
ชื่อและเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ที่อ้างอิงในหนังสือเล่มนี้ เป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของแต่ละราย
บริษัทฯ มิได้อ้างความเป็นเจ้าของแต่อย่างใด

ตารางกำหนดการจัดการเรียนรู้
วิชาการบัญชีห้างหุ้นส่วน
(Accounting for Partnership)

ครั้งที่	รายการ		จำนวนชั่วโมง		
	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ท	ป	รวม
1	บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน	แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 1	1	4	5
2 - 3	บทเรียนที่ 2 การบันทึกบัญชีห้างหุ้นส่วน	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 2	2	8	10
4 - 5	บทเรียนที่ 3 การปิดบัญชีและงบการเงิน ของห้างหุ้นส่วน	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 3	2	8	10
6 - 7	บทเรียนที่ 4 การแบ่งกำไรขาดทุนของหุ้นส่วน	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 4	2	8	10
8 - 10	บทเรียนที่ 5 การรับหุ้นส่วนใหม่	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 5	3	12	15
11 - 13	บทเรียนที่ 6 หุ้นส่วนลาออกและหุ้นส่วน ถึงแก่กรรม	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 6	3	12	15
14 - 17	บทเรียนที่ 7 การเลิกกิจการและการชำระบัญชี ห้างหุ้นส่วน	แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 7	4	16	20
18	ประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ระดับรายวิชา		1	4	5
รวม			18	72	90

คำนำ

บริษัท วังอักษร จำกัด ได้จัดทำหนังสือวิชา **การบัญชีห้างหุ้นส่วน (Accounting for Partnership)** เพื่อใช้บูรณาการและประกอบการเรียนการสอน ตามหลักสูตรอาชีวศึกษา (สอศ.) หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) และหลักสูตรอุดมศึกษา ผู้สนใจในการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะ

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ แบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกหัดคู่ขนาน มีจุดประสงค์ในการยกระดับผู้เรียนให้เรียนทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ได้จริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยในการทำงาน เพื่อสร้างสมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 7 บทเรียน คือ บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน บทเรียนที่ 2 การบันทึกบัญชีห้างหุ้นส่วน บทเรียนที่ 3 การปิดบัญชีและงบการเงินของห้างหุ้นส่วน บทเรียนที่ 4 การแบ่งกำไรขาดทุนของหุ้นส่วน บทเรียนที่ 5 การรับหุ้นส่วนใหม่ บทเรียนที่ 6 หุ้นส่วนลาออกและหุ้นส่วนถึงแก่กรรม และบทเรียนที่ 7 การเลิกกิจการและการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่ทันสมัยตามแผนการพัฒนาศึกษาด้านอาชีพการเงินและการบัญชี สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้และสมรรถนะตามหลักสูตร

นันท์ ศรีสุวรรณ

สารบัญ

บทเรียนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน

1

1.1 ความหมายและประเภทของห้างหุ้นส่วน.....	2
1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน.....	4
1.3 การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน.....	7
1.4 งบการเงิน.....	9
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 1.....	12

บทเรียนที่ 2 การบันทึกบัญชีห้างหุ้นส่วน

15

2.1 การบันทึกบัญชีของห้างหุ้นส่วน.....	16
2.2 การบันทึกรายการเปิดบัญชี.....	17
2.3 การบันทึกบัญชีวิธีทุนเปลี่ยนแปลงและวิธีทุนคงที่.....	19
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 2.....	30
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 2.....	33

บทเรียนที่ 3 การปิดบัญชีและงบการเงินของห้างหุ้นส่วน

38

3.1 การปิดบัญชี.....	39
3.2 ความหมายและประเภทของงบการเงิน.....	43
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 3.....	56
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 3.....	68

บทเรียนที่ 4 การแบ่งกำไรขาดทุนของหุ้นส่วน

71

4.1 การแบ่งกำไรขาดทุนเท่ากัน.....	72
4.2 การแบ่งกำไรขาดทุนตามอัตราส่วนทุน.....	73
4.3 การแบ่งกำไรขาดทุนตามอัตราส่วนที่ตกลงกัน.....	77
4.4 การคิดดอกเบี้ยเงินทุนให้หุ้นส่วนก่อนแบ่งกำไรขาดทุน.....	79
4.5 การคิดเงินเดือนให้หุ้นส่วนก่อนแบ่งกำไรขาดทุน.....	82

4.6 การคิดโบนัสให้หุ้นส่วนก่อนแบ่งกำไรขาดทุน.....	83
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 4.....	88
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 4.....	95

บทเรียนที่ 5 การรับหุ้นส่วนใหม่

98

5.1 หุ้นส่วนใหม่.....	99
5.2 การคำนวณส่วนแบ่งกำไรขาดทุนของห้างหุ้นส่วนหลังรับหุ้นส่วนใหม่.....	105
5.3 การคิดค่านิยมและโบนัสให้หุ้นส่วน.....	106
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 5.....	112
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 5.....	118

บทเรียนที่ 6 หุ้นส่วนลาออกและหุ้นส่วนถึงแก่กรรม

120

6.1 หุ้นส่วนลาออก.....	121
6.2 หุ้นส่วนถึงแก่กรรม.....	127
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 6.....	133
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 6.....	141

บทเรียนที่ 7 การเลิกกิจการและการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน

146

7.1 การเลิกกิจการ.....	147
7.2 การชำระบัญชีเลิกกิจการ.....	147
7.3 วิธีการชำระบัญชีและจ่ายเงินคืนหุ้นส่วน.....	148
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 7.....	172
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 7.....	180

บรรณานุกรม

182

ความรู้เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน

หัวข้อหลัก

1.1 ความหมายและประเภทของห้างหุ้นส่วน

1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน

1.3 การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน

1.4. งบการเงิน

สแกนเพื่อดู
e-book 4 สัปดาห์

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

เข้าใจความหมายและประเภทของห้างหุ้นส่วน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน และการจัดตั้งห้างหุ้นส่วน

แนวคิดหลัก

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติความหมายของห้างหุ้นส่วนไว้ว่า คือ สัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท นั่นคือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น

กฎหมายได้แบ่งห้างหุ้นส่วนออกเป็น 2 ประเภท คือ ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Unlimited Partnership) และห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership)

สมรรถนะการเรียนรู้

แสดงความรู้เรื่องประเภทของห้างหุ้นส่วน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน และการจัดทำงบการเงินของห้างหุ้นส่วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของห้างหุ้นส่วนตามกฎหมายได้
2. จำแนกประเภทของห้างหุ้นส่วน และลักษณะของแต่ละประเภทได้
3. เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนสามัญกับห้างหุ้นส่วนจำกัดได้
4. อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนตามระเบียบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้
5. ระบุบทบาทและหน้าที่ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีได้ตามพระราชบัญญัติบัญชี พ.ศ. 2543
6. อธิบายบทบาทของงบการเงิน และการยื่นงบการเงินตามกฎหมายได้

เนื้อหาสาระ

ในโลกของธุรกิจ การประกอบกิจการในรูปแบบทำงหุ้นส่วนเป็นทางเลือกที่พบได้บ่อย โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บทเรียนนี้จะทำให้ผู้เรียนไปรู้จักกับความหมาย หลักเกณฑ์ และประเภทของทำงหุ้นส่วน ตลอดจนกระบวนการจัดตั้งและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานของการบริหารจัดการทำงหุ้นส่วนแต่ละรูปแบบ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ในบทเรียนต่อไป เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีและการจัดทำงการเงินของกิจการทำงหุ้นส่วน

1.1

ความหมายและประเภทของทำงหุ้นส่วน

1.1.1 ความหมายของทำงหุ้นส่วน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 บัญญัติความหมายของทำงหุ้นส่วนไว้ว่า คือ สัญญาจัดตั้งทำงหุ้นส่วนหรือบริษัท นั่นคือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกัน เพื่อกะทำกิจการร่วมกันด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น สรุปหลักเกณฑ์ของสัญญาจัดตั้งทำงหุ้นส่วนตามกฎหมาย ดังนี้

1. มีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงทำสัญญากันด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร

2. การลงทุนร่วมกัน (Investment) ทุนที่ผู้เป็นหุ้นส่วนนำมาลงในทำงหุ้นส่วน มีทั้งสินทรัพย์ที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน เช่น เงินสด แรงงาน ค่าความนิยม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ทุนที่นำมาลงอาจเป็นเงินสดอย่างเดียวหรือสินทรัพย์อื่น ๆ หลายอย่างรวมกันก็ได้

3. การดำเนินกิจการร่วมกัน (Operating) จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญาการจัดตั้งทำงหุ้นส่วน ซึ่งอาจจะมีข้อตกลงให้ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้จัดการ มีหน้าที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของทำงหุ้นส่วนตามสัญญา

4. ความรับผิดชอบในหนี้สินของทำงหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจะต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของทำงหุ้นส่วนไม่จำกัดจำนวน เจ้าหนี้ของทำงหุ้นส่วนมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งหรือทั้งหมด ชำระหนี้จากสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนแทนทำงหุ้นส่วนได้ ยกเว้นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ จะรับผิดชอบเพียงเท่าจำนวนทุนที่ลงไปในการทำงหุ้นส่วนเท่านั้น

5. สิทธิในสินทรัพย์ของทำงหุ้นส่วน สินทรัพย์ที่ผู้เป็นหุ้นส่วนนำมาลงในทำงหุ้นส่วนถือเป็นสินทรัพย์ของทำงหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนจะเป็นเจ้าของร่วมกัน เมื่อเลิกกิจการจะต้องแบ่งสินทรัพย์ให้กับผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งจะเรียกร้องสิทธิพิเศษในสินทรัพย์นั้นไม่ได้

6. การจัดสรรกำไร ผู้เป็นหุ้นส่วนจะแบ่งกำไรกันในอัตราใดก็ได้ตามแต่จะตกลงกัน เช่น แบ่งเท่ากัน แบ่งตามอัตราส่วนทุน หรือแบ่งในอัตราที่ตกลงกัน ในกรณีที่ไม่ได้ตกลงกันให้ถือแบ่งตามอัตราส่วนทุน (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1044)

7. การเลิกห้างหุ้นส่วน จะเลิกกันด้วยเหตุใหญ่ ๆ 3 ประการ ดังนี้

7.1 เลิกโดยผลของสัญญา เป็นไปโดยสัญญาที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทำไว้ (มาตรา 1055)

7.2 เลิกโดยผลของกฎหมาย เกิดขึ้นเมื่อ (มาตรา 1056)

1) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่ง แจ้งความจำนงบอกเลิกแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน และต้องบอกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

2) ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย หรือล้มละลาย หรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถ

7.3 เลิกโดยคำสั่งศาล (มาตรา 1057)

1) เมื่อผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่ง นอกจากผู้ฟ้องร้องนั้นแล้วละเมิดบทบังคับใด ๆ อันเป็นข้อสาระสำคัญ ซึ่งสัญญาหุ้นส่วนกำหนดไว้แก่ตน โดยจงใจหรือเลินเล่ออย่างร้ายแรง แม้หุ้นส่วนคนใดจะทำการทุจริต หุ้นส่วนผู้อื่นก็จะต้องฟ้องศาลขอให้มีการสั่งเลิกห้าง เพื่อจะได้ชำระบัญชีสืบกันขึ้นให้เสร็จสิ้นกันไป

2) เมื่อกิจการของห้างหุ้นส่วนนั้นจะทำได้ก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีหวังจะกลับฟื้นตัวได้อีก ผู้เป็นหุ้นส่วนขอให้ศาลสั่งเลิกได้

ข้อสังเกต การเลิกห้างหุ้นส่วนในกรณีขาดทุนและไม่หวังจะกลับฟื้นตัวได้อีก ย่อมฟ้องร้องขอให้ศาลสั่งเลิกได้ทันที ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

1.1.2 ประเภทของห้างหุ้นส่วน

ห้างหุ้นส่วนสามารถจัดตั้งขึ้นเพื่อจะดำเนินการในรูปของการให้บริการ การซื้อขายไป หรืออุตสาหกรรมก็ได้ กฎหมายได้แบ่งห้างหุ้นส่วนออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ห้างหุ้นส่วนสามัญ (Unlimited Partnership) หมายถึง ห้างหุ้นส่วนประเภทที่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนทั้งหมด โดยไม่จำกัดจำนวน ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิจะจัดการห้างหุ้นส่วนได้ ห้างหุ้นส่วนสามัญแยกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน หมายถึง เป็นห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ต้องเขียนคำนำหน้าชื่อว่า **ห้างหุ้นส่วนสามัญ.....** การดำเนินกิจการจะเป็นไปในรูปบุคคลธรรมดา

1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน หมายถึง ห้างหุ้นส่วนที่ต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และต้องใช้คำนำหน้าชื่อว่า **ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล.....** การดำเนินกิจการเป็นไปในรูปนิติบุคคล หุ้นส่วนทุกคนคงร่วมรับผิดชอบในหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด (Limited Partnership) หมายถึง ห้างหุ้นส่วนประเภทที่มีผู้เป็นหุ้นส่วน 2 จำพวก คือ

2.1 หุ้นส่วนแบบจำกัดความรับผิด จะร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนเช่นเดียวกับหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญ ซึ่งสิทธิของหุ้นส่วนผู้นั้น ต้องผูกพันและนำมาชำระบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนได้ หุ้นส่วนประเภทนี้สามารถนำเงินสด สิทธิทรัพย์ หรือแรงงานมาลงทุน หุ้นส่วนประเภทนี้มีสิทธิเข้าจัดการห้างหุ้นส่วน

2.2 หุ้นส่วนแบบไม่จำกัดความรับผิด ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทนี้ต้องลงทุนด้วยเงินสดหรือสินทรัพย์เท่านั้น และไม่มีสิทธิเข้าจัดการกิจการของห้าง

1.1.3 ข้อแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจำกัด

ห้างหุ้นส่วนสามัญ	ห้างหุ้นส่วนจำกัด
1. มีผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทเดียว คือ หุ้นส่วนประเภทไม่จำกัดความรับผิด	1. มีผู้เป็นหุ้นส่วน 2 ประเภท คือ ประเภทที่ไม่จำกัดความรับผิด และประเภทที่จำกัดความรับผิด
2. หุ้นส่วนทุกคนมีสิทธิเข้าไปบริหารจัดการห้างหุ้นส่วน	2. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดไม่มีสิทธิเข้าไปบริหารกิจการ
3. ทุนที่นำมาลงเป็นเงินสด สินทรัพย์ต่าง ๆ และแรงงานได้	3. หุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดจะลงทุนเป็นแรงงานไม่ได้ ต้องลงทุนเป็นเงินสดหรือสินทรัพย์เท่านั้น
4. จดทะเบียนหรือไม่จดทะเบียนก็ได้	4. ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล
5. ต้องเลิกกิจการเมื่อหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งตาย ลาออก ล้มละลาย หรือต้องการเลิกกิจการ	5. ไม่ต้องเลิกกิจการเมื่อหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบ ตาย ลาออก ล้มละลาย หรือต้องการเลิกกิจการ
6. ผู้เป็นเจ้าของนี้มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้เป็นหุ้นส่วนใช้หนี้จากสินทรัพย์ส่วนตัวได้	6. เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ใช้หนี้จากสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบ

1.2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ลักษณะ 22 ที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน มีดังนี้

1.2.1 การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน

สัญญาการจัดตั้งห้างหุ้นส่วน ความเกี่ยวพันระหว่างหุ้นส่วนด้วยกันเอง ความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกับบุคคลภายนอก การเลิกและชำระบัญชีห้างหุ้นส่วน การคว่ำห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเข้ากัน

1.2.2 ความรับผิดตามกฎหมาย

ความรับผิดตามกฎหมาย ตาม 3 พระราชบัญญัติบัญชี พ.ศ. 2543 มีดังนี้

1. ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี เป็นดังนี้

1.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญ ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ ผู้จัดการ

1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ หุ้นส่วนผู้จัดการ

1.3 ห้างหุ้นส่วนจำกัด ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คือ หุ้นส่วนผู้จัดการ

2. ผู้ทำบัญชี กำหนดไว้ตามประกาศกรมทะเบียนธุรกิจการค้า เรื่องคุณสมบัติและเงื่อนไขดังนี้

2.1 กรณีที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ณ วันปิดบัญชีในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท มีสินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท **ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)** ทางการบัญชีหรือเทียบเท่า

2.2 กรณีที่ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่ง ณ วันปิดบัญชีในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา มีทุนจดทะเบียนเกินกว่า 5 ล้านบาท หรือมีสินทรัพย์รวมเกิน 30 ล้านบาท หรือมีรายได้รวมเกิน 30 ล้านบาท **ต้องมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่า**

2.3 ผู้ทำบัญชีต้องได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพทางการบัญชีปีละ 6 ชั่วโมง และอื่น ๆ ปีละ 3 ชั่วโมง รวมปีละ 9 ชั่วโมง รวมในรอบ 3 ปี ไม่ต่ำกว่า 27 ชั่วโมง

3. ในปี พ.ศ. 2557 มีประกาศของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเกี่ยวกับผู้ทำบัญชี มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญดังนี้

3.1 เปลี่ยนแปลงการยื่นเป็นผู้ทำบัญชี แบบแจ้งการทำบัญชีของผู้ทำบัญชี (แบบ สปช.5) และการยื่นเปลี่ยนแปลงการรับทำบัญชี จากภายใน 60 วัน เป็นภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มทำบัญชี

3.2 เปลี่ยนแปลงชั่วโมงพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง จากไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงต่อ 3 ปี (ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงต่อปี) เป็นไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมงต่อปี

3.3 เปลี่ยนแปลงชั่วโมงเนื้อหาการบัญชี จากไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมงต่อ 3 ปี เป็นไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมงต่อปี

3.4 เปลี่ยนแปลงจำนวนที่รับทำบัญชี จากที่ต้องมีผู้ช่วยทุก 100 ราย ที่เกิน 100 รายแรก เป็นไม่เกิน 100 รายต่อปีปฏิทิน ไม่คำนึงรอบบัญชีปีใด

1.2.3 การลงรายการบัญชีตามกฎหมายของห้างหุ้นส่วนสามัญและห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน

1. วันเริ่มทำบัญชี นับแต่

1.1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญ เริ่มทำบัญชีนับแต่วันที่เริ่มต้นประกอบกิจการ

2. ชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ

2.1 ห้างหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียน ต้องจัดทำบัญชีสินค้าที่มีอยู่ในครอบครอง จัดทำเฉพาะผู้ผลิต ผู้นำเข้าและส่งออกที่ประกอบธุรกิจขายสินค้าทุกชนิดและทุกทอด (ยกเว้น เกษตรกรที่ผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรกรรม เนื่องจากไม่ต้องทำบัญชีตามกฎหมาย)

2.2 ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียน ต้องจัดทำบัญชีดังนี้

- 1) บัญชีรายวัน ประกอบด้วย บัญชีเงินสด บัญชีธนาคาร แยกเป็นแต่ละเลขที่บัญชีธนาคาร บัญชีรายวันซื้อ บัญชีรายวันขาย และบัญชีรายวันทั่วไป
- 2) บัญชีแยกประเภท ประกอบด้วย บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สินและทุน บัญชีแยกประเภทรายได้และค่าใช้จ่าย บัญชีแยกประเภทลูกหนี้ และบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้
- 3) บัญชีสินค้า
- 4) บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภทอื่น และบัญชีแยกประเภทย่อยตามความจำเป็นแก่การทำบัญชีของธุรกิจ

3. ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ตามประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่องกำหนดชนิดของบัญชีที่ต้องจัดทำ ข้อความและรายการที่ต้องมีในบัญชี ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชี พ.ศ. 2544 ดังนี้

3.1 ปกด้านหน้าของสมุดบัญชีหรือแผ่นหน้าของบัญชี กรณีที่บัญชีเป็นแผ่น จะต้องมียอดประกอบ ดังนี้

- 1) ชื่อของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีไม่ใช่นิติบุคคลจะใช้ชื่อทางการค้าก็ได้
- 2) ชนิดของบัญชี
- 3) ลำดับเล่มบัญชีแต่ละชนิดให้ใช้ตัวเลขไทยหรืออารบิก ถ้าบัญชีแต่ละชนิดมีมากกว่าหนึ่งเล่ม ต้องเรียงลำดับเล่มต่อเนื่องกัน

3.2 บัญชีรายวัน บัญชีแยกประเภท และบัญชีสินค้า จะต้องมียอดประกอบ ดังนี้

- 1) ชื่อบัญชี วัน เดือน ปี เลขที่ของเอกสารประกอบการลงบัญชี หรือหน้าบัญชีหรือรหัสที่อ้างอิง รายการบัญชี และจำนวนเงิน
- 2) หน้าบัญชีต้องมีตัวเลขไทยหรืออารบิกเรียงลำดับทุกหน้า
- 3) รายการในบัญชีที่เป็นจำนวนเงินต้องเป็นหน่วยเงินตราไทย เว้นแต่ในกรณีที่มิมีมาตรฐานการบัญชีกำหนดให้แสดงเป็นหน่วยเงินตราสกุลอื่นได้ จะเลือกปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีก็ได้

3.3 บัญชีที่ต้องมีรายการเพิ่มเติม นอกเหนือจากรายการตามกำหนดไว้ในข้อ 3.1 และ 3.2 แล้วต้องมีรายการต่อไปนี้ด้วย

- 1) บัญชีเงินสดหรือบัญชีธนาคาร ให้มีรายละเอียดการได้มาหรือจ่ายไปซึ่งเงินสด เงินในธนาคาร แต่ถ้ามีรายละเอียดในเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือบัญชีรายวันชนิดหนึ่งชนิดใดแล้ว จะลงรายการรับหรือจ่ายเงินประเภทเดียวกันเป็นยอดรวมก็ได้
- 2) บัญชีรายวันซื้อหรือบัญชีรายวันขาย ให้มีรายละเอียด ชนิด ประเภท จำนวน และราคาของสินค้าหรือบริการที่ซื้อขาย แต่ถ้ามีรายละเอียดในเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือทะเบียนใดแล้ว จะลงรายการซื้อหรือขายสินค้าหรือบริการนั้นเป็นยอดรวมก็ได้
- 3) บัญชีรายวันทั่วไป ให้มีคำอธิบายรายการบัญชี

4) บัญชีแยกประเภทสินทรัพย์ หนี้สินและทุน ให้มีรายละเอียดการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินทรัพย์ หนี้สินและทุน โดยให้อำนาจชนิดของบัญชีและหน้าบัญชีหรือรหัสที่อ้างอิงด้วย

5) บัญชีแยกประเภทรายได้และค่าใช้จ่าย ให้มีรายละเอียดที่มาแห่งรายได้หรือค่าใช้จ่าย โดยให้อำนาจชนิดของบัญชีและหน้าบัญชีหรือรหัสที่อ้างอิงด้วย

6) บัญชีแยกประเภทลูกหนี้หรือบัญชีแยกประเภทเจ้าหนี้ ให้มีชื่อลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ การแสดงรายการบัญชีให้มีรายละเอียดการเป็นหนี้หรือการจ่ายชำระหนี้ การลงรายการดังกล่าวให้อำนาจชนิดของบัญชีและหน้าบัญชีหรือรหัสที่อ้างอิงด้วย

7) บัญชีสินค้า ให้มีชื่อ ชนิด จำนวน หน่วยนับ รายละเอียดการได้มาหรือจำหน่ายไป ซึ่งสินค้า และจำนวนสินค้านั้น

4. ระยะเวลาที่ต้องลงรายการในบัญชี

4.1 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นทางหุ้นส่วนจดทะเบียน ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยต้องลงรายการในบัญชีให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ดังนี้

- 1) บัญชีรายวัน ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รายการนั้นเกิดขึ้น
 - 2) บัญชีแยกประเภท ต้องผ่านรายการจากบัญชีรายวันภายใน 15 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น
 - 3) บัญชีสินค้า ภายใน 15 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น
- ในกรณีที่ เป็นบัญชีตามข้อ 2) และข้อ 3) ต้องมีการลงรายการยอดคงเหลือ ต้องลงรายการยอดคงเหลือให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันปิดบัญชี

4.2 ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา หรือทางหุ้นส่วนที่ไม่ได้จดทะเบียน ต้องลงรายการในบัญชีสินค้าภายใน 15 วัน นับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่รายการนั้นเกิดขึ้น กรณีบัญชีสินค้า มีการลงรายการยอดคงเหลือ ต้องลงรายการยอดคงเหลือให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันปิดบัญชี

5. การปิดบัญชี ทางหุ้นส่วนจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน มีหน้าที่ปิดบัญชี ดังนี้

5.1 ปิดบัญชีครั้งแรกภายใน 12 เดือน นับแต่วันเริ่มทำบัญชี

5.2 ปิดบัญชีในรอบ 12 เดือน นับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน เว้นแต่เมื่อได้รับอนุญาตจากสารวัตรใหญ่บัญชี หรือสารวัตรบัญชีให้เปลี่ยนรอบปีบัญชีแล้ว อาจปิดบัญชีก่อนครบรอบ 12 เดือนได้

5.3 สถานที่ประกอบธุรกิจเป็นประจำ ปิดบัญชีพร้อมกับสำนักงานใหญ่

1.3

การจัดตั้งทางหุ้นส่วน

การจัดตั้งทางหุ้นส่วนเกิดจากบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงที่จะทำการค้าร่วมกัน โดยมุ่งหวังที่จะแบ่งผลกำไรจากการดำเนินกิจการค้า สัญญาจัดตั้งทางหุ้นส่วน แบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ขั้นตอนที่ 1 ทำความตกลงระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนในเรื่องสำคัญ ๆ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เป็นรูปแบบการประกอบกิจการค้าที่มีคนหลายคนเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประกอบการค้า ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจึงควรทำความตกลงกันในเรื่องสำคัญ ๆ ไว้ก่อนให้ชัดเจน ดังต่อไปนี้

1. **จำนวนเงินลงทุนหรือสิ่งที่ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนจะนำมาลงทุน** โดยผู้เป็นหุ้นส่วนสามารถลงทุนด้วยเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานก็ได้ (ยกเว้น หุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบจะลงทุนด้วยแรงงานไม่ได้) แต่การลงทุนด้วยทรัพย์สินหรือแรงงานต้องตีราคาเป็นจำนวนเงินและกำหนดระยะเวลาชำระเงิน สิ่งที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะนำมาลงทุน ควรชำระให้ครบก่อนการจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วน

2. **กำหนดขอบเขตหรือกรอบของกิจการค้าที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดจะประกอบกิจการ** ที่เรียกว่า **วัตถุประสงค์** ปัจจุบันมักกำหนดวัตถุประสงค์ไว้หลาย ๆ กิจการ เพื่อความคล่องตัวในการเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนกิจการค้า จะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการดำเนินการจดทะเบียนเพิ่มหรือเปลี่ยนวัตถุประสงค์ แต่การจดทะเบียนวัตถุประสงค์ไว้เป็นหลาย ๆ กิจการอาจไม่เป็นผลดี เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารประกอบกิจการค้าที่ไม่เป็นไปตามแนวทางที่ตนถนัด และให้อำนาจกว้างขวางมากเกินไป

3. **แต่งตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ** คือ ผู้ที่จะมีอำนาจกระทำการแทนห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งต้องแต่งตั้งจากหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดชอบเท่านั้น

4. **การแบ่งส่วนผลกำไรและขาดทุน**

5. **เรื่องอื่น ๆ** เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาจัดตั้งห้างเดิม สถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ข้อจำกัดในการใช้อำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ และการตั้งผู้ชำระบัญชี เป็นต้น

1.3.2 ขั้นตอนที่ 2 ขอดตรวจสอบและจองชื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด

ในปัจจุบันมีการประกอบกิจการในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับชื่อที่คล้ายหรือซ้ำกัน ให้ผู้ที่ประสงค์จะจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนขึ้นใหม่ตรวจสอบชื่อที่ต้องการจอง ว่าชื่อนั้นต้องไม่เหมือน หรือมีเสียงเรียกขานตรงกัน หรือคล้ายคลึงกันกับชื่อที่ได้จองหรือได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว หรือขัดต่อระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ข้อ 38(1) - (11) ด้วยตนเอง และนำใบแจ้งผลการจองชื่อไปประกอบการขอจดทะเบียนต่อไป

1.3.3 ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคำขอจดทะเบียนและเอกสารประกอบ

เมื่อได้จองชื่อแล้ว ให้ผู้ขอจดทะเบียนต้องจัดทำตราสำคัญของห้างหุ้นส่วน กรอกรายละเอียด (โดยวิธีการพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีดหรือคอมพิวเตอร์) ในแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียนให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียน

1.3.4 ขั้นตอนที่ 4 การยื่นขอจดทะเบียน

การยื่นขอจดทะเบียนทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1. ยื่นคำขอจดทะเบียนพร้อมเอกสารประกอบต่อนายทะเบียน กรณีนี้หุ้นส่วนผู้จัดการจะไปยื่นคำขอจดทะเบียนด้วยตนเอง หรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนก็ได้

2. ยื่นขอจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตที่ www.dbd.go.th เพื่อให้ นายทะเบียนตรวจพิจารณา คำขอจดทะเบียนก่อน เมื่อผ่านการตรวจและตอบรับว่าคำขอจดทะเบียนถูกต้องแล้ว ให้ผู้ขอจดทะเบียนสั่งพิมพ์ (Print Out) เอกสารคำขอจดทะเบียน ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนลงลายมือชื่อ และประทับตราสำคัญของห้างหุ้นส่วน จากนั้นนำไปยื่นขอจดทะเบียนที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีความรวดเร็วกว่ากรณีการยื่นขอจดทะเบียนตามข้อ 1. มาก เนื่องจากนายทะเบียนจะตรวจเอกสารคำขอจดทะเบียนที่นำมายื่นนั้น ว่ามีข้อความถูกต้องตรงกับที่ยื่นไว้ทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่เท่านั้น

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดตั้งห้างหุ้นส่วน มีดังนี้

1. ชื่อของห้างหุ้นส่วน
2. วัตถุประสงค์ของห้างหุ้นส่วน
3. ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และ/หรือสาขา
4. ชื่อ ที่อยู่ อายุ สัญชาติ อาชีพ ยี่ห้อสิ่งทีนำมาลงหุ้น
5. ชื่อผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ (ต้องเป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด)
6. กรณีเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนสามารถเข้าเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการได้ทุกคน
7. ข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการ (ถ้ามี)
8. ตราสำคัญของห้าง (ดูหลักเกณฑ์การกำหนดดวงตรา)
9. รายการอื่น ๆ ที่เห็นสมควรให้ประชาชนทราบ (ถ้ามี)

1.4

งบการเงิน

งบการเงิน หมายถึง รายงานผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของกิจการ ไม่ว่าจะรายงานโดยงบฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกำไรสะสม หมายเหตุประกอบงบการเงินหรือคำอธิบายอื่น ซึ่งระบุไว้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน (มาตรา 4)

1.4.1 การจัดทำงบการเงิน

โครงสร้างงบการเงินที่ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของธุรกิจแต่ละประเภทต้องจัดทำ

แบบ/ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี	งบฐานะการเงิน	งบกำไรขาดทุน	งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ	งบการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้เจ้าของ	งบกระแสเงินสด	งบการเงินรวม/งบการเงินที่แสดงเงินลงทุนตามวิธีส่วนได้เสีย	ข้อมูลเปรียบเทียบกับปีก่อน	หมายเหตุประกอบงบการเงิน
1. ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียน	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐
2. บริษัทจำกัด	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐
3. บริษัทมหาชนจำกัด	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐
5. กิจการร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐	☐

1. ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียน ต้องจัดทำงบฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และงบการเงินเปรียบเทียบ

2. งบการเงินต้องมีรายการย่อตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน พ.ศ. 2566

3. งบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่ งบการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งเป็นทำงหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำงบการเงิน ได้รับการตรวจสอบ และแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (มาตรา 11 วรรคสี่)

1.4.2 การยื่นงบการเงิน (มาตรา 11 วรรคหนึ่ง)

ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียนต้องจัดทำงบการเงินที่มีรายการย่อตามที่อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กำหนด ซึ่งงบการเงินนี้ต้องได้รับการตรวจสอบ และแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เว้นแต่ ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียน ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยที่มีทุนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์และรายได้ไม่เกิน 30 ล้านบาท ไม่ต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและแสดงความเห็น

ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียนต้องยื่นงบการเงินต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือสำนักงานสาขาภายใน 5 เดือน นับแต่วันปิดบัญชี

1.4.3 ประมวลรัษฎากรที่เกี่ยวข้อง

1. ทำงหุ้นส่วนจดทะเบียนที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท สินทรัพย์และรายได้ไม่เกิน 30 ล้านบาทต่อปี ต้องมีผู้สอบบัญชีภาษีอากรลงนามรับรองงบการเงินของทำงฯ

2. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนจะต้องปฏิบัติตามประมวลรัษฎากร เกี่ยวกับ

2.1 ภาษีเงินได้นิติบุคคล เกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดตามมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตรี เพื่อปรับปรุงทำให้กำไรทางบัญชีเป็นกำไรทางภาษีอากร และนำไปยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลประจำปี (ภงด.50) ภายใน 150 วัน นับแต่วันปิดบัญชี

2.2 ภาษีมูลค่าเพิ่ม ในกรณีที่ห้างหุ้นส่วนสามัญ และห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน มีรายได้เกิน 1.8 ล้านบาทต่อปี สามารถเอาภาษีขาย ลบ ภาษีซื้อ เพื่อนำไปเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ.30) ทุกวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

2.3 ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย เป็นข้อกำหนดที่ให้นิติบุคคลต้องหัก ณ ที่จ่ายจากรายจ่าย ซึ่งจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามที่กำหนดตามมาตรา 3 เตรส และมาตรา 50 ทวิ เช่น

- 1) ค่าเช่า หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 5
- 2) ค่าบริการ หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 3
- 3) ค่าขนส่ง หัก ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 เป็นต้น

2.4 ภาษีธุรกิจเฉพาะ เกี่ยวข้องเฉพาะกรณีที่ได้รับดอกเบี้ยจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่มีใช้ธนาคาร ซึ่งต้องนำส่งภาษีธุรกิจเฉพาะร้อยละ 3 บวกภาษีส่วนท้องถิ่นร้อยละ 10

2.5 อากรแสตมป์ เกี่ยวข้องในกรณีที่ทำสัญญาจะต้องติดอากรให้ถูกต้องเพื่อเป็นหลักฐาน

สรุปสาระสำคัญ

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน คือ การรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อทำกิจการร่วมกันโดยมีจุดประสงค์เพื่อแบ่งปันกำไร ห้างหุ้นส่วนมีทั้งแบบสามัญและแบบจำกัด โดยมีความแตกต่างกันในเรื่องของความรับผิดชอบและการบริหารกิจการ ขั้นตอนในการจัดตั้งต้องมีการตกลงร่วมกัน ตรวจสอบชื่อจัดทำเอกสาร และจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 3 ลักษณะ 22 และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ได้แก่ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนอการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 2 เรื่องสินค้าคงเหลือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 1

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. อธิบายหลักเกณฑ์การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างห้างหุ้นส่วนสามัญกับห้างหุ้นส่วนจำกัด
3. อธิบายขั้นตอนการจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด
4. อธิบายบทบาทของหุ้นส่วนผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนจำกัด
5. ถ้าห้างหุ้นส่วนไม่ได้กำหนดสัดส่วนการแบ่งกำไรไว้ในสัญญา จะมีผลอย่างไร และควรแก้ไขอย่างไร

ตอนที่ 2 จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. การจัดตั้งห้างหุ้นส่วน คือ สัญญาซึ่งบุคคลตั้งแต่กี่คนขึ้นไปตกลงเข้ากัน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน ด้วยประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำนั้น
ก. 7 คน ข. 2 คน ค. 5 คน ง. 3 คน
2. การตกลงทำสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนสามารถลงทุนร่วมกันได้แบบใด
ก. เงินสด แรงงาน ค่าความนิยม วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ
ข. เงินสดเป็นส่วนใหญ่ถือหุ้นพิจารณามากที่สุด
ค. เงินสด สินทรัพย์ประเภท อาคาร เครื่องมือ เครื่องจักร
ง. เงินสด สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน และแรงงานของผู้ชำนาญการ
3. เมื่อได้มีการดำเนินธุรกิจห้างหุ้นส่วนแล้วเกิดการขาดทุน หุ้นส่วนตกลงเลิกกิจการ ความรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วน ข้อใดกล่าวถูกต้อง
ก. ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้างหุ้นส่วนไม่จำกัดจำนวน
ข. เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งได้
ค. เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องจากผู้เป็นหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบได้เท่าจำนวนเงินลงทุนเท่านั้น
ง. เจ้าหนี้สามารถเรียกให้หุ้นส่วนชำระหนี้จากสินทรัพย์ส่วนตัวของผู้เป็นหุ้นส่วนได้ทุกคน
4. ข้อใดต่อไปนี้ คือลักษณะของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล
ก. ห้างหุ้นส่วนที่ดำเนินกิจการในรูปบุคคลธรรมดา แต่ทำสัญญาซื้อขายในนามห้างได้
ข. ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบในหนี้สินของห้างเท่าจำนวนเงินลงทุนเท่านั้น
ค. ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนรับผิดชอบหนี้ของห้างเท่าเงินลงทุน
ง. ห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หุ้นส่วนทุกคนรับผิดชอบหนี้ของห้างไม่จำกัดจำนวน

แบบทดสอบ

คู่ขนาน

